

စးဖိကဟၢ်အတၢ်ပံးစ့န့ၣ်ကျဲ-ဆိၣ်ထွဲန့ၣ်လၢတၢ်ကတူၤထီၣ်ထီၣ်ဘးထီၣ်ရီၤခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အမူအဒါအဂီၢ်

Environment Protection Authority Victoria

လံာ်တၢ်စ့ကျဲထူးထူးထီၣ်အီၤ၁၇၄၁လၢအ့ၣ်၂၀၁၉ / Translated publication: 1780

တၢ်ဂ့ၢ်နီၣ်နီၣ်အကဘျး

သဲစးအတၢ်မၤအတၢ်လၢအသိတခါကစးထီၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲယုၤလၢသီၣ်၂၀၂၀န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအတၢ်လၢကမၤလီၤတၢ်ပုၤကိးဂၤဒဲးပံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်လီၤဘၣ် ယိၣ်လၢအဝဲဒၣ် ကမၤဆိၣ်ထီၣ်လၢ ခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အမူအဒါ(GED)အံၤဘၣ်ယးဒီးပုၤဘးထီၣ်ထီၣ်ယိၣ်ဖဲလၢကိးဂၤလီၤ. လၢ GED အဖိလၢန့ၣ်, ပကဘၣ်န့ၣ်ပၢၤဒီးမၤစ့ၤလီၤပတၢ် လီၤ ဘၣ် ယိၣ်တဖၣ်လၢပုၤကညိအတၢ်ဆိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ဆူၣ်ဒီးခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီဒီးတၢ်တဂ့ၢ်တဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. GED ဆိၣ်ထွဲဝဲဒၣ်တၢ်ဒီးသၢခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ် အတၢ်သီၣ် တၢ် သီၣ်၂၀၁၇(တၢ်သီၣ်တၢ်သီ) အဖိတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပကမၤသ့ကိးတၢ်ဒီးပန့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လၢတၢ်ကမၤစၢၤအဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကန့ၣ်ပၢၤမ့ၢ်အကတူၤထီၣ်အမူအဒါတဖၣ်လၢကျဲဒဲးလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်ကျဲ,တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ် ဟ့ၣ်ဖးဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကလူၤပိာ်ထွဲဝဲဒၣ် GED အဂီၢ်,ပန့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်ကလိၣ်ဘၣ်လၢက-

- မၤဝဲဒၣ်ပတီၢ်တဖၣ်လၢအကဲထီၣ်သ့
- သူတၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်လၢအဂ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်မၤတၢ်လၢ GED အဖိလၢ

ပန့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်ကတူၤန့ၣ်တဘၣ်မၤတၢ်လီၤလီၤဆိဆိနီၣ်တမံၤလၢ GED အဖိလၢန့ၣ်ဘၣ်. အါတက့ၢ်န့ၣ်လူၤပိာ်ထွဲတၢ်လံာ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ် တဖၣ်လၢအဂ့ၢ်လၢအမၤ စၢၤအဝဲဒၣ်လၢကလူၤပိာ်ထွဲတၢ်လၢ GED ပာ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤပၣ်ယုၣ်-

- တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးတၢ်သ့ဖံးသ့မၤအတၢ်ဆိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ပုၤဖျးအမူအဒါတဖၣ်
- တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးစးဖိကဟၢ်အတၢ်မၤအပတီၢ်တဖၣ်
- သူဝဲဒၣ်စးဖိကဟၢ်အတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်လၢအဂ့ၢ်ကတၢ်
- လူၤပိာ်ထွဲတၢ်သီၣ်တၢ်သီလၢအဂၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

GED မၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ်လၢန့ၣ်လိၣ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤပန့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်ကမၤစၢၤလီၤတၢ်လီၤပျံၤတခါလၢလၢကကဲထီၣ်လၢခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်တသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ဆံၣ်ဆူၣ်ဘၣ်ယးန့ၣ်ကျဲၤမၤတၢ်လၢတၢ်ကဒီးသၢခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အံၤလဲၣ်န့ၣ် GED မၤစၢၤတၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. GED ဟ့ၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤတၢ်မၤအကျိၤလၢအဆိၣ်ဖျါဆုၣ်တခါ လၢတၢ်ကလူၤပိာ်ထွဲတၢ်န့ၣ်ပၢၤတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ဒီးမၤန့ၣ်ခိၣ်ခါတဖၣ်လၢတၢ်ကမၤစၢၤလီၤအီၤန့ၣ်တက့ၢ်.

ပန့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လၢတၢ်တဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, တၢ်သီၣ်တၢ်သီမၤအဆိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢကဘၣ်မၤထွဲဝဲတဖၣ်ဖျါဖျါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဟ့ၣ်စ့ၤကိးပုၤဒီးပိးလီၤစုကဝဲတဖၣ်လၢ တၢ်ကထီၣ်န့ၣ် အဝဲဒၣ်ဒီးမၤအဝဲဒၣ်လူၤပိာ်ထွဲအီၤန့ၣ်လီၤ. ပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလၢပုၤကိးဂၤဒဲးကဘၣ်မၤသကိးအီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ GED မ့ၢ်တၢ်မန့ၤလဲၣ်.

အခီပညိ-
“ပုၤတဂၤလၢအပၣ်ယုၣ်ပၣ်ဂီၢ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတခါလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်လၢအမၤဘၣ်ဒီးဝဲဒၣ်ပုၤကညိအတၢ်ဆိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ဆူၣ်ဒီးခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီဒီးတၢ်တဂ့ၢ်တဘၣ်ကဘၣ်မၤစၢၤလီၤလၢပျံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ,တုၤလီၤလၢအပတီၢ်လၢတၢ်မၤအီၤသ့ဝဲဒၣ်အဂ့ၢ်အခါဘၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.”

တၢ်မၤအီၤသ့ဝဲဒၣ်အဂ့ၢ်အခါဘၣ်အသိးအခီပညိမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ပုၤဟ့ၣ်ဖိၣ်ယာ်တဖၣ် လၢတၢ်ကရဲၣ် ကျဲၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအထံးဒီးတၢ်လီၤပျံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤဘၣ်ထွဲဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဆိၣ်သးလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးကကဲထီၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးလၢအဒီးဘၣ်မၤဟူးဝဲဒၣ်ခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်ထွဲစ့ၤကိးဒီး-

- တၢ်ပုၤဟ့ၣ်ဖိၣ်ယာ်မန့ၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လဲၣ်
- အပုၤကလံၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လဲၣ်
- ပန့ၣ်တုၤဖံးတၢ်မၤလၢအညိန့ၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်မ့ၢ်မန့ၤလဲၣ်,တၢ်အံၤတၢ်ကိးအံၤဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၤအပတီၢ် န့ၣ်လီၤ
- တၢ်ယုထၢလၢအဝဲဒၣ်ကပုၤဟ့ၣ်ဖိၣ်ယာ်တၢ်အံၤအဂီၢ်မ့ၢ်မန့ၤလဲၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူၣ်ညါ
ဆဲးကျိးဘၣ်ပုၤဝဲ- www.epa.vic.gov.au
1300 372 842 (1300 EPA VIC)

စးဖိကဟၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်-
www.epa.vic.gov.au/business-and-industry/guidelines

တၢ်ခီလီၤဆူတၢ်သီၣ်တၢ်သီအသိတဖၣ်အဆိၣ်-
www.epa.vic.gov.au/newlaws

တၢ်န့ၣ်ပၢၤတၢ်အသိၣ်တၢ်သီအသိတဖၣ်-
engagement@epa.vic.gov.au

ဆိုင်ထွဲနုလတ်ကလူပိတ်ထွဲထိရီခိင်ယာနုဆာ်အမူအဖါနုင်လီ

တၢ်သ့ၣ်ညါနုၢ်ပၢ်အပတီၢ်

တၢ်သ့ၣ်ညါနုၢ်ပၢ်အပတီၢ် ဟံၣ်ဖျါဝဲဒၣ်ပနံၣ်အတၢ်ဖဲးတဖၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်မနုၤလဲၣ်, မ့တမ့ၢ်ကြၢၢ်းသ့ၣ်ညါတၢ်မနုၤလဲၣ်, ဘၣ်ယးတၢ်ဘၣ်ခိဘၣ်ထံး, မ့တမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ခိဘၣ်ထံး အတၢ်လီၤ ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်လၢပုၤကညိအတၢ်ဆိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချးခိၣ်ယာနုဆာ်အကီၢ်နုၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဟံၣ်ဖျါစ့ၢ်ကိးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢအဘၣ်ယးခိး တၢ်ပၤယာ်ဖိၣ်ယာ် တဖၣ်လၢအ ထးကွံာ် မ့တမ့ၢ်မၤစၢၤလီၤတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤသ့န့ၣ်လီၤ.

လၢGED အဖီလၢ, နကလိၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးခိးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီလၢနတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်မၤအိၣ်ထီၣ်သ့ၣ်ခိးတၢ်ကမၤစၢၤလီၤအီၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါနုၢ်ပၢ်တခါအံၤအကီၢ်, နကဘၣ်သ့ၣ်ဂံၢ်ထံးလၢတၢ်န့ၢ်အီၤသ့ၣ်ခိးအတီၢ်အလီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နမၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤသ့ခိဖျါ-

- နပနံၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤခိးဖဲးဖိကဟၣ်တၢ်မၤ
- ပုၤဟံၣ်လီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ်ခိးပနံၣ်အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်
- ကရၢသဘူတဖၣ်အဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပနံၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤခိးဖဲးဖိကဟၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါနုၢ်ပၢ်ပၣ်ယုာ်-

- ပနံၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလံာ်တီၢ်လိာ်မိခိးကျိၤကွၢ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤဝဲဒၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤပုၤပုၤဖျါဖျါ
- လံာ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်ခိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဆိၣ်ဟဲဝဲဒၣ်လၢပုၤထူးထီၣ်ဟ့ၣ်တဖၣ်ခိးပုၤအၢၣ်လီၤကမၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ်အဆိၣ်
- တၢ်ပုၤဖျါဖျါဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ထၢဖိၣ်အီၤအလံာ်ကဘျဲးခိးတၢ်ကွဲးနီၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်
- ပုၤဘိထူးထီၣ်တၢ်အတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်လၢတၢ်ကသုပိးလီၤအံၤပုၤပုၤဖျါဖျါအကီၢ်
- တၢ်မၤလီၤမၤခိးလၢတၢ်ကသုဝဲဒၣ်ပိးလီၤအံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်
- တၢ်ရဲၣ်လီၤကျိၤလီၤတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလၢကမၤတၢ်လၢပုၤလၢအကပၣ်ယုာ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဘၣ်စၢၤ
- လံာ်တီၢ်လိာ်မိတဖၣ်, လံာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးခိးတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢဖဲးဖိကဟၣ်အတၢ်ကရၢကရိစၢၤဖိၣ်တဖၣ်ခိးကရၢအခိၣ်ကျိၤတဖၣ်အဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟံၣ်လီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိခိးပနံၣ်အတၢ်ကရၢကရိအတၢ်သ့ၣ်ညါနုၢ်ပၢ်လၢအဆိၣ်ဟဲဝဲဒၣ်လၢ EPA ခိးပနံၣ်အပုၤန့ၢ်စိန့ၢ်ကမိလၢအဂၤတဖၣ်(ဟံၣ်ယုာ် Sustainability Victoria and WorkSafe)လၢအဟံၣ်ယုာ်ဝဲ-

- တၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်ခိးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အတၢ်မၤနီၣ်တဖၣ်
- တၢ်ဆၢတၢ်ဖၣ်လၢတၢ်လူၤထွဲမၤထွဲခိးတၢ်ဒုးလူၤပိတ်ထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သိအစၢၤလၢအဟဲထီၣ်
- တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်(ဟံၣ်ယုာ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤအုနုပနံၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကီၢ်လီၤလီၤအိၣ်ဆိန့ၣ်လီၤ).

ကရၢသဘူတဖၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါနုၢ်ပၢ်ပၣ်ယုာ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါလၢတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ခိးသိးခိး-

- Standards Australia
- ဖျါစိမိတဖၣ်
- ခိၣ်ယာနုဆာ်ဖဲးဖိကဟၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါနုၢ်ပၢ်အပတီၢ်ကဆိတလဲအသးဖဲးဖိကဟၣ်, သနုတဖၣ်ခိးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢအသိတဖၣ်အိၣ်ထီၣ်မ့တမ့ၢ်ဖဲးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအသိမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ပထၢန့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါနုၢ်ပၢ်အပတီၢ်အပူၤသ့လၢကျဲၣ်လဲၣ်

ပကမၤသ့ကိးတၢ်ခိးဖဲးဖိကဟၣ်တၢ်မၤလၢတၢ်ကမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်လၢတၢ်ကမၤစၢၤပနံၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်လၢကထံၣ်သ့ၣ်ညါခိးပၤယာ်ဖိၣ်ယာ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤကဟံၣ်ယုာ်-

- တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချးခိၣ်ယာနုဆာ်အတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လၢအကီၢ်န့ၣ်လီၤ
- ဆိၣ်ထွဲတၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိတဖၣ်ဖဲးတၢ်န့ၣ်ကျဲအံၤကမၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်ကမၤစၢၤပနံၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ယးခိးတၢ်သိၣ်တၢ်သိတၢ်ဘျိတဖၣ်
- ဒူးကူၣ်သ့သးဖးပနံၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်ဖဲးဖိကဟၣ်အတၢ်ကမၤအကရၢဖိတဖၣ်လီၤတၢ်လီၤကၢလူၤပိတ်ထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သိအခဲခိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်တဖၣ်လူၤပိတ်ထွဲဝဲဒၣ်ခဲအံၤအလီၤခဲန့ၣ်လီၤ

နဆဲးကျိးစ့ၢ်ကိးနဆဲးဖိကဟၣ်အတၢ်ကမၤအတၢ်ကရၢကရိစၢၤဖိၣ်သ့ဝဲဒၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအုညါအကီၢ်လၢအဘၣ်ထွဲခိးတၢ်ကရဲၣ်ကျဲန့ၣ်ယာနုဆာ်အတၢ်မၤဘၣ်ခိအကီၢ်

epa.vic.gov.au/business-and-industry/how-to-manage-your-environmental-impact